

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: D.Sușchevici)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: V.Buhnaci, O.Cojocar, I.Dutca)

Î N C H E I E R E

26 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătoriai

Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului declarat de Igor Svernei,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cristina Svernei împotriva lui Igor Svernei cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor și cererea reconvențională depusă de Igor Svernei împotriva Cristinei Svernei cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor în sumă fixă,
împotriva deciziei din 27 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 07 noiembrie 2014, Cristina Svernei s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Igor Svernei cu privire la desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor.

În motivarea acțiunii a invocat că la 20 iulie 2013 a încheiat căsătoria cu Igor Svernei, iar în rezultatul căsătoriei, la 29 aprilie 2014 s-a născut copilul XXXXX, care în prezent se află la îngrijirea mamei.

A susținut că pe tot parcursul căsniciei comune, pârâtul Igor Svernei a dat dovadă de un comportament amoral, obraznic, deseori consuma alcool și aplica față de ea forța fizică. În legătură cu violența aplicată de Igor Svernei față de ea, dar și față de părinții ei, dânsa a sesizat în mod repetat poliția, astfel, în privința lui Igor Svernei, la 19 noiembrie 2013 a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție, fiind recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 78 alin. (2) Cod Contravențional.

A relatat reclamanta că, necătând la sancționarea contravențională a pârâtului pentru violența aplicată față de ea și copilul comun, Svernei Igor continua să aplice față de ei violență regulat, iar în rezultatul ultimului conflict, a doua zi după conflict, i-a comunicat pârâtului că, merge să depună cerere în instanța de judecată privind desfacerea căsătoriei și pentru a o convinge să nu depună o astfel de cerere, Svernei Igor cu mâna proprie a scris o recipisă prin care jură că, nu va mai face abuz de alcool și pe viitor nu va mai ridica mâna la ea, precum își cerea scuze pentru toate cele întâmplate.

A notat reclamanta că, de nenumărate ori l-a iertat pe pârât de toate cele rele comise de el față de ea (aplicarea violenței fizice, injurii, utilizarea cuvintelor necenzurate), dar și după întocmirea recipisei sus-menționate, după atenționarea din partea colaboratorilor de poliție de nenumărate ori a lui Svernei Igor de a nu-i aplica violență, ultimul continua să o înjosească, continua să aplice față de ea violența fizică și psihică.

Acest comportament din partea pârâtului (consumul regulat de alcool și aplicarea violenței fizice și psihice față de ea și copilul său) a determinat-o să depună cerere de chemare în judecată solicitând desfacerea căsătoriei.

A relatat că, consideră oportun și necesar ca domiciliul copilului minor XXXXX să fie stabilit cu mama, iar tatăl acestuia să fie obligat să achite lunar pensia de întreținere a copilului, mărimea acesteia fiind stabilită reieșind din veniturile lunare obținute de pârât.

La 13 februarie 2015, Igor Svernei a depus cerere reconvențională împotriva Cristinei Svernei (Railean), intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Centru mun. Chișinău cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor.

În motivarea cererii reconvenționale a invocat că după căsătorie au locuit împreună cu Cristina Svernei (Railean) în apartamentul nr. XXXXX.

A susținut că nici înainte de căsătorie și nici ulterior, Cristina Svernei (Railean) nu a muncit, toate costurile și cheltuielile de întreținere a ei, precum și cheltuielile ulterioare de familie erau suportate exclusiv de către dânsul.

A declarat că Cristina Svernei (Railean) a manifestat un comportament nefiresc care arăta un interes vădit pentru bunurile lui Igor Svernei, mai mult decât pentru familia creată.

A explicat că Cristina Svernei (Railean) cu câteva zile înainte de ceremonia de botez și petrecerea planificată de cumătrie, fără explicații a abandonat domiciliul conjugal și fără consimțământul lui, pe ascuns, a luat copilul lor minor și a plecat la părinții ei din orașul XXXXX. La încercările lui să își întoarcă familia acasă, părinții Cristinei Svernei (Railean), au avut un comportament extrem de agresiv cu el, fiind bruscat și declarându-i că nu își mai vedea copilul niciodată.

A susținut că Direcția asistență socială a or. Orhei a ignorat obiecțiile lui și anume că fiul minor a fost dus pe ascuns de la domiciliul familiei și că părinții Cristinei Svernei (Railean) nu îi permit să-și ia fiul acasă, iar copilul era folosit în scopuri materiale de către Cristina Svernei (Railean) și părinții acesteia.

Din considerentele că are studii superioare și de formare profesională, are obținute premii și distincții la diferite concursuri de artă naționale și internaționale, este angajat la Colegiul de Arte Plastice „Alexandru Plămădeală” în funcția de director timp de 17 ani, crede că poate oferi un trai decent copilului său, deoarece deține mai multe bunuri imobile în proprietate.

În ceea ce ține de calitățile sale părintești, a indicat că, a crescut și educat împreună cu fosta soție Răcilă Lilia, cu care are o comunicare pozitivă, o fiică care în prezent are 17 ani. Fiica este crescută într-o ambianță lipsită de lipsuri, de dezvoltare spirituală și de comunicare egală cu ambii părinți, fiindu-i asigurată creșterea și educația în condiții cât mai favorabile. Deși a divorțat de fosta soție, cu aceasta are o relație normală și comunică permanent în interesul copilului comun și în scopul de a-i asigura o dezvoltare, inclusiv spirituală, adecvată.

A afirmat că, Cristina Svernei (Railean) pe de altă parte, nu are loc de domiciliu propriu, nu are casă sau apartament dobândit în proprietate proprie, dar în prezent locuiește cu părinți săi în casa părintească din or. XXXXX. Casa în care locuiesc părinți este o casa de țară, veche, moștenită de către Railean Boris, tatăl lui Svernei (Railean) Cristina, cu trei odăi, având o suprafață totală de numai 72,3 m.p., în acest spațiu mic locuind Railean Boris, Railean Svetlana, părinții Cristinei Svernei (Railean), sora Railean Irina, în vârstă aproximativ de 13 ani, și recent s-a mutat și Cristina Svernei (Railean), care l-a luat cu ea abuziv și pe fiul minor.

A indicat că, în condițiile în care fiul minor are o vârstă la care necesită îngrijire sporită și un loc ferit de gălăgia cotidiană, este imposibil să crească și să se dezvolte în casa părintească într-un spațiu atât de limitat și aglomerat.

A notat că, Cristina Svernei (Railean) nu a muncit în viața sa și nici în prezent nu este angajată, respectiv nu are posibilitate să-i ofere condiții adecvate pentru educația și dezvoltarea fiului lor minor.

A relatat că, în condițiile în care Cristina Svernei (Railean) are o vârstă la care este incert viitorul său nemaivorbind de viitorul copilului; ea însăși se află la întreținerea părinților săi, care, la rândul lor, nu mai au această obligație legală și în orice moment ar lipsi-o de această întreținere; dânsa nu are o situație stabilă pentru sine și pentru copil; manifestă un comportament iresponsabil, stabilirea domiciliului cu mama ar constitui o gravă ignorare a interesului copilului și o inechitate socială pentru copilul care are posibilitatea să primească o educație corectă și să crească într-un mediu cât mai favorabil pentru dânsul.

Prin încheierea protocolară din 9 aprilie 2015 a Judecătoriei Centru mun. Chișinău, a fost atrasă în proces, în calitate de intervenient accesoriu Direcția asistență socială și protecție a familiei or. Orhei.

Prin hotărârea din 21 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost admisă cererea de chemare în judecată a Cristinei Svernei (Railean) împotriva lui Igor Svernei privind desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor. Căsătoria între Igor Svernei și Cristina Svernei (Railean), înregistrată la 20 iulie 2013, la Oficiul Stare Civilă sectorul Botanica mun. Chișinău, înscrierea nr. XXXXX, a fost desfăcută. Pentru înregistrarea desfacerii căsătoriei, a fost încasată taxa de stat de la Igor Svernei în beneficiul statului în mărime de 1000 % din salariul minim stabilit în republică, iar Cristina Svernei a fost scutită de la plata taxei de stat.

A fost stabilit locul de trai al fiului minor XXXXX, născut la XXXXX, cu reclamanta Cristina Svernei. A fost încasată de la Igor Svernei, angajat al Colegiului de Arte Plastice „Alexandru Plămădeală” în beneficiul Cristinei Svernei (Railean), pensia pentru întreținerea fiului minor, XXXXX, născut la XXXXX, în mărime de 1/4 din salariu și alte venituri, începând cu data de 7 noiembrie 2014 până la atingerea majoratului de către copil. A fost încasată din contul lui Igor Svernei în folosul statului taxa de stat în sumă de 1127,44 de lei. A fost respinsă cererea reconvențională înaintată de Igor Svernei împotriva Cristinei Svernei (Railean), intervenienți accesorii Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Centru, Direcția asistență socială și protecția familiei or. Orhei privind desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei alimentare în valoare fixă, ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 18 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Igor Svernei și menținută hotărârea din 21 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru.

Prin decizia Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 20 martie 2019, recursul declarat de către Igor Svernei, reprezentat de avocatul Igor Gargaun a fost considerat inadmisibil.

La 17 aprilie 2019, Igor Svernei a înaintat cerere de revizuire împotriva hotărârii Judecătoria Chișinău (sediul Centru) din 21 mai 2018 și a deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 octombrie 2018.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 16 mai 2019, s-a respins ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Igor Svernei.

La 10 iunie 2019, Igor Svernei a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 16 mai 2019 prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii contestate cu admiterea cererii de revizuire.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 04 septembrie 2019, s-a respins recursul declarat de Igor Svernei și s-a menținut încheierea Curții de Apel Chișinău din 16 mai 2019.

La 30 decembrie 2019, Igor Svernei a înaintat cerere de revizuire împotriva hotărârii Judecătoria Chișinău (sediul Centru) din 21 mai 2018 și a deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 octombrie 2018 prin care a solicitat admiterea cererii, în temeiul art. 449 lit. g) CPC RM.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 03 martie 2020 s-a admis cererea de revizuire înaintată de Igor Svernei; s-a casat decizia Curții de Apel Chișinău din 18 octombrie 2018 prin care a fost respins apelul declarat de Igor Svernei și a fost menținută hotărârea Judecătoria Chișinău (sediul Centru) din 21 mai 2018, cu reținerea cauzei în Curtea de Apel Chișinău pentru rejudecare, în ordine de apel, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 27 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Igor Svernei și s-a menținut hotărârea din 21 mai 2018 a Judecătoria Chișinău sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a invocat că chestiunea determinării domiciliului copilului minor, vizează interesul copilului, prin urmare acest interes prevalează, instanța urmând să țină cont de vârsta copilului, de raporturile părinților, opțiunile lor, legate de creșterea și educația copilului.

Instanța de apel a notat că, ținând cont de vârsta fragedă a copilului, care la moment are vârsta de 6 ani, și care necesită o îngrijire și atenție deosebită, este justă concluzia instanței de fond potrivit căreia s-a admis cerința Cristinei Svernei cu privire la determinarea domiciliului copilului minor cu ea și s-a încasat pensia de întreținere a copilului minor de la Svernei Igor, ca urmare a determinării domiciliului copilului minor cu mama, iar acțiunea reconvențională a lui Svernei Igor a fost respinsă.

Această soluție a instanței nu poate fi tratată drept o lezare a intereselor tatălui la întreținerea și educarea copilului, or, determinarea domiciliului copilului cu unul din părinți, nu semnifică instituirea restricțiilor în exercitarea drepturilor părintești, inclusiv a drepturilor copilului de a comunica cu ambii părinți, deoarece exercițiul acestor drepturi părintești este garantat de lege și nu este limitat.

Instanța de apel a subliniat că, copilul este o personalitate, cu caracteristicile sale unice, uneori luarea copilului din familia în care el se găsește, în virtutea circumstanțelor create, chiar și în cazul în care nu sunt legate de viața părinților, poate atât de mult să-l traumeze și să se reflecte nefavorabil asupra educației în continuare a copilului, prin urmare instanța de apel a reținut că, XXXXX fiind într-o vârstă fragedă de 6 ani, aflându-se mai mult timp alături de mama sa, nu poate fi

luat și stabilit cu traiul cu tatăl său, deoarece acest fapt poate provoca urmări grave copilului.

Pe marginea nerespectării art. 8 CEDO referitoare la obligațiile pozitive ale statului, invocate de apelant, instanța de apel a menționat că, în speță, organele abilitate au intervenit de fiecare dată și au reacționat la fiecare solicitare, fără a da dovadă de părtinire a uneia din părți și a stabilit dreptul lui Svernei Igor de a-și vedea copilul, fiind întocmit în acest sens graficul de întreveneri între tată și copil. Astfel, prin decizia Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Orhei nr.4 din 20 iulie 2020 s-a decis modificarea deciziei nr.94 din 26 ianuarie 2015; s-a recomandat o perioadă de adaptare a copilului minor XXXXX cu tatăl Svernei Igor pe parcursul a 2 luni, prin desfășurarea întrevenerilor și anume: în prima și a treia sâmbătă și duminică din lună de la ora 14.00- 18.00, în prezența cet. Svernei Cristina; s-a recomandat după perioada de adaptare următorul program de întreveneri ale copilului cu tatăl: în primul și al treilea week-end din lună, de sâmbătă ora 09.00 până duminică ora 15.00, cu dreptul de a înnopta; întrevenerile pe perioada vacanțelor și sărbătorilor importante vor fi stabilite de către ambii părinți de comun acord ținând cont de interesul superior al copilului; s-a recomandat părinților să nu utilizeze mijloacele de înregistrare audio și video pe perioada întrevenerii, în scopul prevenirii intimidării copilului XXXXX; în interesul superior al copilului Autoritatea Tutelară Teritorială a recomandat părinților consultarea unui psiholog specializat pentru adulți, în vederea aplanării situațiilor de conflict între foștii soți pe perioada desfășurării întrevenerilor cu copilul (f.d.35, Vol.VI).

Prin urmare, nu poate fi imputată statului, manifestarea emoțională a părinților în contextul întrevenerii cu copilul minor.

Reieșind din argumentele expuse, reținând obligația pozitivă a instanței de a asigura protecția intereselor copilului minor, instanța de apel interpretând toate dubiile în favoarea intereselor copilului minor, evaluând riscurile care vizează interesele copilului minor, a ajuns la concluzia că stabilirea domiciliului copilului minor XXXXX cu mama acestuia, Svernei Cristina, potrivit probelor invocate de părți este avantajoasă din punct de vedere al interesului copilului minor.

Pe cale de consecință, instanța de apel a indicat că, instanța de fond corect a determinat și încasat pensia de întreținere a copilului minor, or, stabilirea domiciliului copilului minor cu mama nu scutește tatăl de obligația de întreținere și nici nu constituie impediment de a-și vedea copilul și a participa la educația și dezvoltarea acestuia

La 3 februarie 2021 Igor Svernei a declarat recurs împotriva deciziei din 27 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii inițiale în partea stabilirii domiciliului copilului minor, admitere integrală a cererii reconvenționale.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și anume art. 3, 7, 9, 18 din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului, adoptată la 20 noiembrie 1989 la New York, art. 8 CEDO, art. 51, 52, 58 alin. (1), 60 alin. (1), (2), 63, 64 alin. (1) Codul familiei.

A menționat că concluziile instanței se bazează pe probe inadmisibile (art.122 CPC) și soluția instanței a fost bazată pe probe care nu a fost cercetate în instanța de judecată (art.25 CPC).

Conform art. 432 al. (4) CPC RM, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform art.434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 27 octombrie 2020 și a expediat copia deciziei participanților la proces la 3 decembrie 2020 (f.d.71). Prin urmare, cererea de recurs declarată la 3 februarie 2021 se consideră depusă în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art.439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin notificarea din 1 martie 2021, Curtea Supremă de Justiție în conformitate cu art. 439 alin. (2) CPC a expediat intimațiilor copia recursului și i-a înștiințat despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

În conformitate cu art.432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de recurent nu pot duce la admisibilitatea recursului, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

În acest context este de menționat faptul că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt. Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurentului, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestuia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de Igor Svernei.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul declarat de Igor Svernei împotriva deciziei din 27 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătoria

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru